

NYHETSBRÄV 6:2005

(Publicerat 2005-12-19)

Idag besökte jag *Munktell Science Park* i Eskilstuna (www.munktellsciencepark.se). Jag träffade styrelseordföranden (Lars Linder) och VD:n (Thomas Karlsson) för att diskutera en kommande utbildningsaktivitet. För mig som sysslade en hel del med det som kallas corporate citizenship alternativt corporate social responsibility var det mycket intressant att diskutera idéerna bakom detta djärva och framsynta initiativ. Utan att darra på manschetten förklarade Thomas Karlsson att målet för satsningen är att Eskilstuna inom en tioårsperiod "skall vara landets ledande innovations- och entreprenörskommun". Och dessutom sa han att "syftet med denna satsning är att ta vara på och förädla affärsidéer som ger jobb och ökad tillväxt samt stärker företagets konkurrenskraft. Och detta bidrar ju i sin tur till hela kommunens utveckling."

Det är just den betonade lokala förankringen som jag personligen gillar. För i dessa tider av globalisering är det lätt hänt att tappa fotfästet. Att känslan smyger sig på att framtidens ekonomi kommer att domineras av stora globala företag som kommer att landa likt väldiga parasitsteklar och suga ut det "göttaste" ur den ort där företaget är lokaliserat och så i den heliga konkurrensens namn utan sentimentalitet och sidoblickar "dra vidare" till nästa ort som kan lova lite bättre villkor för "vinstjägarna". Och att det därför är näst intill ogörligt att göra framåtsyftande motstånd mot denna utveckling. Att känna sig som en bakåttävare och hopplöst sucka över att det var "bättre förr" och att vi nu är på det sluttande planet är ju inte mycket till lösning. I denna lätt uppgivna stämning är det alltid inspirerande att möta bångstyriga och kreativa personer som förstår att framtidens goda samhälle inte kan byggas enbart på en idealiserad globalisering utan framförallt krävs starka och väl fungerande lokala samhällen. Och det kräver i sin tur idéer, helst briljanta, som ger ett kraftfullt och långsiktigt lokalt resursskapande. För min egen del menar jag också att denna lokala skaparkraft och dessa lokala erfarenheter är viktiga källor till en fördjupad förståelse av hur spelreglerna i det globala ekonomiska systemet måste utvecklas för att det skall bli politiskt möjligt att bygga en långsiktigt hållbar global framtid präglad av frihet, demokrati och rimlig rättvisa.

Det finns förstås mycket mer att säga om detta, men jag tänkte i stället växla in på ett helt annat spår genom att nämna en annan sak som gjorde stort intryck på mig idag. Eller rättare sagt i natt. Jag vaknade nämligen mitt i natten med en stark inre bild av att jag hade ställt in larmet på mobilen en hel timma fel – jag använder alltså telefonen som väckarklocka. Jag stapplade upp och kollade. Och den inre bilden var korrekt. Hade jag sovit som en stock tills mobilen behagat ringa så hade jag missat dagens möte i Eskilstuna. Och jag undrar förstås vad det var som väckte mig.

I en känsla av tacksamhet för att jag slapp genera mig med att missa mötet tänker jag också på att det tydligen finns någon dimension av medvetandet eller tillvaron som har bättre reda på mig än vad jag själv har. Det känns bra. Och jag hoppas förstås att jag kommer att lyssna inåt tillräckligt väl och noggrant när jag

är i lägen där jag annars skulle riskera att göra större tabbar än vad jag var på vippen att göra idag.

Så närmar sig då julen. Julefrid låter vackert, och alla längtar efter denna frid. Vi vill vara trygga, vi vill tro att kärleken är stark och stabil och att allt skall gå oss väl. Men idyllen störs ofta. Och av någon anledning tror många av oss att vi därför måste anstränga oss rent av till det yttersta för att skapa det välordnade och trygga liv vi vill leva. Som jag ser det räcker dock aldrig det vi själva kan göra riktigt till. Nyckeln till den inre friden sitter någon annanstans än i det vi har ett solitt förnuftsgrepp om. Men exakt var den kan finnas är något som bara var och en av oss kan kontempera oss fram till.

Så jag önskar alla er nyhetsbrevsläsare en riktigt god och kontemplativ jul, och ett lysande nytt år.

I. Kärlekens makt eller maktlöshet – om det existentiella fundamentet för det goda livet

Blev under hösten ombedd att skriva en artikel till tidskriften *Socialt perspektiv* (www.vxu.se/iped). Ett temanummer om det goda livet skulle ges ut. Jag tackade ja och skrev en lång artikel som inte föll redaktören alldeles i smaken så han beskar den rejält och kallade den *Det goda livet – som yta och djup*. Det blev en rätt OK artikel, och numret är tryckt och distribuerat. Men när jag som här i nyhetsbrevet är min egen redaktör föredrar jag att bjuda mina läsare på den längre originaltexten. Och den lyder som följer:

Det goda livet. Visst låter det vackert. I synnerhet i kontrast mot ett riktigt skitliv. Vem vill inte leva ett gott liv? Men hur går det till? Och vad är ett gott liv? Svåra frågor. Många tänkbara svar.

En sak som slagit mig när jag har kontemperat över det goda livet inför skrivandet av den här artikeln är att det goda livet rimligen måste vara det nöjda livet. Den missnöjde lever inte ett gott liv. I varje fall inte enligt egen uppfattning. Medan den nöjde inte gärna kan tycka att det är något fel på det liv som han eller hon lever. Det är rent av gott.

Men hur förhåller vi moderna människor oss till nöjdhet? Så vitt jag kan förstå har vi stora problem med begreppet. Vi är helt enkelt misstänksamma mot nöjdhet. Den som säger sig vara nöjd är nog lite dum på något sätt. Men tänk om han har grund för det? I så fall kommer gärna avunden smygande. Förmodligen är han inte förtjänt av att vara nöjd. Eller kanske han trots allt är för dum för att inse att han inte har verklig anledning att vara nöjd. Han har helt enkelt blivit nöjd för tidigt. Och det är ju inte bra. Närmast en katastrof. Varför inte vara missnöjd för säkerhets skull. Så att man inte slappnar av och missar något bra. Det gäller att vara på tårna.

Detta är läget för den moderna tidens människor. Nöjdhet har nästan en doft av liknöjdhet. Så inget får bli vid det gamla. Nytt, fortare, större, bättre och mer skall det vara. Vi driver oss hårt och skoningslöst. Och målet hägrar; det skall

verkligen bli bättre sedan. Men sedan gäcker oss och infaller sällan nu. Därför är vi missnöjda och driver oss hårdare. För visst vill vi få det goda livet. Sedan.

Men nu råder som sagt missnöjet, och den frenetiska jakten på det där som skall göra oss tillfredsställda, ja t.o.m. nöjda. Nöjda utan att vi vare sig är dumma eller liknöjda. Verkligt nöjda. Det goda livet nu och inte sedan.

Vad är det då vi jagar när vi söker det goda livet? Först kan man i varje fall konstatera att det är en jakt på bred front. Vi jagar det lyckliga och det lyckade livet, det friska, omväxlande och utvecklande livet, det bekväma, njutningsfulla och roande livet för att nu ta något av det som ingår i det som sammanfattas med begreppet det goda livet. Men inte lyckas vi något vidare. Den stigande frenesin i jakten på det goda livet tolkar åtminstone jag som ett tecken på att vi letar efter det vi söker där vi inte kan finna det.

När det t.ex. gäller det där med lyckan så fokuseras den ju ofta på relationer. Det gäller att hitta den rätte eller den rätta. Och det finns ju teoretiskt sett många att välja mellan, och urvalsmetoderna ter sig onekligen rätt slumpmässiga. Så då är det väl inte mer än rationellt att ha en känsla av beredskap för att det rätt vad det är kan dyka upp någon som är bättre. Så därför har man sin nuvarande partner till något slags påseende. Dög visserligen, men duger han/hon fortfarande? Det är frågan. Och det där med nöd och lust som kyrkan pratar om det gäller inte i en modern tid. Varför skall konsumtionssamhällets normer bara gälla prylar? Ser jag någon som verkar bättre så varför inte satsa på vederbörande. I varje fall prova en smula. Det är väl inte hela världen med lite otrohet, man kan ju se det som en ständigt pågående marknadsundersökning. Och så rätt vad det är kommer tvillingsjälen i min väg. Livet blir äntligen lyckligt. Men hur länge? Börjar det inte skava någonstans? Lite missnöjd kanske? Lika bra att börja jaga igen.

Och så skall vi ju vara lyckade också. Det är makten, rikedomerna och anseendet som lockar. Det handlar om karriären, de rätta kontakterna, bostaden i det rätta området, den rätta bilen, ansenligt sommarhus, segelbåt, semester på de rätta ställena. De nödvändiga attributen är många. Och så skall förstås barnen vara lyckade. Den oklanderliga fasaden kräver sin insats. Spricktendenser uppkommer. Och ibland väller mörkret upp. Kroppen orkar inte längre. Hjärtinfarkt eller bara den stora utbrända tröttheten. Grabben åker dit för heroinsmuggling. Maken rymmer med sekreteraren. Levern tål inte mer vin. Firman går i konkurs. Åh vad det skulle vara skönt med ett enkelt liv.

Sedan har vi det där med hälsan. Det gäller ju att vara frisk. Något som erfarenhetsmässigt har visat sig inte vara särskilt enkelt. Men med mer forskning så vet man ju aldrig. Förhoppningar kan i varje fall projiceras på organodling och transplantationer och bättre kartläggning av de bakomliggande genetiska mekanismerna som möjliga vägar till sjukdomsbefrielse. Särskilt genvägen ter sig attraktiv eftersom den lovar en möjlig blockering av de flesta sjukdomar. Men innan dessa möjligheter blivit verklighet gäller det ju bland annat att äta rätt och motionera.

Men samtidigt är det ovedersägligen så att det onyttiga har en större attraktivitet än det nyttiga. Det är ju det här med njutningen. Vi vill kanske inte riktigt stå för

det. Det är lite hemligt och skamligt. Men någonstans i de egna djupen ropar det en röst som säger ”varför motionera när man kan slappa, varför äta nyttigt och låtsas att det är lika gott som det onyttiga”. Om inte annat så avslöjas vi av vårt stora intresse för TV-program med en omisskännlig air av matporr. Det är ju inte bara så att det måste vara gott, och gärna exklusivt och starkt kryddat. Hela anrättningen blir betydligt bättre av att kocken med sin blotta uppenbarelse tvetydigt nog lovar prima lammkött. Det gäller att ha sug i blicken. Det är som med de moderna annonserna. De skall väcka det s.k. köpsuget, som gärna får förstärkas med löftesrika ilningar i könsregionen.

Med välsmort krås hotar dock övervikten, så därför måste det också bantas. Den ena underdieten efter den andra – Nutrilite och Viktväktare, GI och Atkins och allt vad det nu heter – avbryts dock av nya frosserier. Det är svårt att bli lagom mätt. Det känns som att det fattas något någonstans. Och ibland är det bara skönt att vara proppmätt. Ett slags kalorinervpiller.

Och så har vi ju så förtvivlat bråttom. Tacka vet jag att skovla in en fet snabblunch, och skölja ner den med något sockerhaltigt. Jag skall ju ändå på gymmet ikväll.

Kampen mot förfallet är i alla händelser svår att vinna. 25-åriga fotomodeller bekänner sin tacksamhet mot olika medel som håller deras hud i bästa trim. Men vad hjälper det på sikt mot de vedervärdiga rynkorna, och det gråa håret. Och värre än det, kroppen tappar form och spänst. Celluliter och hängbröst, nashår och gubbmage. Vad göra? Fettsugning, och ansiktslyftning, botox och silikonbröst. Och reklamfilmer för skönhetsindustrin genom långa såpoperor på TV som anspelar på den fula ankungens förvandling till svan.

Och när man har råd att driva det hela till sin spets så blir det som med de gamla Hollywoodstjärnor som då och då paraderar hos Larry King på CNN. Det enda man som tittare tänker på när man ser de gamla storheterna är hur de verkligen skulle ha sett ut om de inte hade spenderat en förmögenhet på att försöka se unga ut. När jag ser eländet tänker jag att det är vackert att vara gammal och ful.

Men det är inte bara kampen mot förfallet som är svår att vinna. En del stollar djupfryser sig tydligen för att i detta tillstånd invänta de medicinska framsteg som skulle göra det möjligt att tina upp och bota dem från deras dödliga åkomma. Men oavsett vilka patetiska piruetter man kan förmå sig till så är döden en oundkomlig del av livet.

Men detta faktum är föremål för en massiv kollektiv förträngning. En klassisk exemplifiering är Socialstyrelsens första kampanj för organdonationer. ”Om du dör” stod det på den aktuella broschyren. Uppmaningen var alltså: läs det här ifall du skulle höra till dem som har otur och faller ifrån. Och en samtida illustration till fenomenet är de där reklamfilmerna som AMF står bakom och som har ”lite mer att leva för” som slogan. Konceptet är att en ung person får se och kommunicera med sig själv i en äldre variant. I och för sig en fyndig idé. Men den platta poängen är att väcka en lust att spara i AMF:s fonder så att man även i framtiden skall kunna fortsätta med de fritidsintressen som man hade redan som ung.

Känslan som åtminstone förmedlas till mig är instängdhet, ett slags konserverat tillstånd av ytlig och narcissistisk idyll utan tillstymmelse till den mognadsutveckling som hör till ett liv levt i medvetenhet om livets korthet, skörhet och förgänglighet. Utan att det är avsikten förmedlar AMF-reklamen en fantastiskt tydlig bild av hur den moderna människans gestaltning av det goda livet på lite sikt utvecklas till ett liv där rädslan för sjukdom och död lett till en existentiell kramp i medvetandet som gör att de djupare meningsfrågorna hanteras på ett plågsamt ytligt sätt.

Det jag vill ha sagt är alltså att det goda livet måste levas i medvetenhet om livets ”korthet, skörhet och förgänglighet”, dvs. i medvetenhet om dödens existens. Om denna medvetenhet saknas eller förträngs så blir det goda livet bara en yttre pose. Ungefär lika gedigen som talesättet att ”det är bättre att vara rik och frisk än fattig och sjuk”.

Det goda livet är alltså inte bara ett projekt i det yttre, utan framför allt ett projekt i det inre. Nyckeln till det verkligt goda livet har med mening att göra. En mening som håller inför dödens existens. Det goda livet är alltså enligt mitt perspektiv ett liv där man gestaltar en mening som håller inför dödens existens och som gör att man slutligen lite vanvördigt uttryckt också kan dö nöjd.

Ur ett modernt och sekulariserat perspektiv framstår detta som en högeligen suspekt tanke. Vi har ju fått lära oss att det är vetenskapen som talar om hur tillvaron verkligen är och fungerar. Och dess budskap när det gäller meningsfrågan exponeras kanske inte så ofta på ett tydligt sätt. Men grundtanken är likväl att vi människor är slumpmässigt uppkomna och ihopkomna materiekombinationer, och av någon outgrundlig och slumpmässig anledning glimtade så vårt medvetande till. Och när vi tittar ut över vår tillvaro så ser vi vad vi tror vara ett oändligt men samtidigt också slumpmässigt ihopkommet och i grunden meningslöst kosmos. Poängen är alltså att den moderna, i vetenskapen grundade, livsåskådningen säger att vi existerar i en slumpmässigt uppkommen, efter Darwins evolutionslära fungerande, och på all högre mening renons varande tillvaro.

Samtidigt förväntas vi ta vår slumpmässiga och kortvariga existens på fullt allvar trots att det inte kan anses finnas någon mening med våra liv som går utöver den som vi själva lyckas koka ihop med utgångspunkt från våra egna begär och förhoppningar. Det snudd på objektiva undantaget till denna allomfattande meningslöshet hävdas av en del vara det meningsfulla i att sprida sina gener så att fler får förmånen att leva i grunden meningslösa liv. Och skulle någon tycka att detta lyser upp en i övrigt i grunden slumpmässig och meningslös existens så är det ju ändå så att denna existens får sitt fullständiga och nattsvarta slut i döden.

Roligare än så är det inte om en viss typ av materialistisk livsåskådning är sann som en del företrädare för vetenskapen hävdar. Och i detta perspektiv är det goda livet bara ett sätt att försöka blanda bort korten inför insikten om att allt ytterst sett saknar mening, dvs. även det goda livet.

Nu är det ju tack och lov så att detta dystra synsätt är en trosuppfattning och inte ett bevisat faktum. Och därför står det var och en fritt att med en känsla av hopp försöka gestalta sitt liv så att det blir gott och meningsfullt även i ljuset av att ens till en bestämd kropp och ett bestämt personnummer knutna existens är ändlig.

Det är naturligtvis inga enkla frågor som väcks av detta påstående. Hela arsenalen av s.k. eviga frågor är i själva verket en del av projektet ”det goda livet”. Frågorna om livets, tillvarons och människans yttersta natur, mening och mål. De där frågorna som är så gäckande och svårbesvarade. Och för en del också ångestskapande.

Men oavsett hur modernt tänkande och intellektuella vi försöker vara, bär de flesta av oss ändå en längtan och en undran i våra hjärtan. Det är svårt att helt skjuta undan de eviga frågorna och inrikta sig på att leva på ytan, den blanka och tillrättalagda ytan. Utan de eviga frågorna finns hela tiden lite hotande och samtidigt lockande i medvetandets skuggregioner. Känslan att de kräver svar finns också, även om vi kanske i det längsta försöker hålla den borta. Men en del av oss söker oss mot mysteriets port.

Vi har kanske fångat upp något. Vi vet inte vad det är. Men det känns stort och betydelsefullt. Karin Boye kände med all sannolikhet något dylikt när hon i sin livsplåga skrev dikten *På botten av tingen*:

*Jag läste i tidningen att någon var död, någon som jag kände till namnet.
Hon levde, som jag, skrev böcker, som jag, blev gammal, och nu är hon död.*

*Tänk att nu vara död och ha lämnat bakom sig allt, ångest, fasa och
ensamhet, och den oförsonliga skulden.*

*Men en stor rättvisa ligger gömd på botten av tingen.
Alla har vi en nåd att vänta – en gåva som ingen rövar.*

Poesin låter oss alltså ana. Men ibland händer förstås saker i våra liv som gör att vi kommer i närmare beröring med livets djupdimension. Den kanske bara öppnar sig för oss i något av de där vidunderliga ögonblicken i livet. De ögonblick vi aldrig glömmet. Det händer kanske när ett barn föds. Men det kan lika gärna hända vid en dödsbädd. Att stämningen är så stilla och avklarnad att vi tycker oss se ända in i evigheten. Dessa gyllene ögonblick handlar djupast sett alltid om kärlek, om att ge och få kärlek, och om att i detta ögonblick känna en beröring av något som går utöver våra vanliga känslor och tankemönster. En fläkt från evigheten som bär så mycket innehåll och mening att vi inte kan uttrycka det i ord. Så djupt berörande och berikande att det bara går att tåga.

Men det är inte bara i livets oftast relativt få gyllene ögonblick som livets djupdimension blir tillgänglig. Utan det är framförallt i de tillfällen då livet brister. När våra förväntningar kommer på skam och våra förhoppningar grusas. När vi tappar taget om vårt livsupplägg och i vånda och förtvivlan inte vet hur vi skall hantera vår situation. I detta fruktade tillstånd, i smärtan, desperationen och revolten eller i den yttersta uppgivenheten kan porten till mysteriet öppnas. Då ser vi och förstår att Karin Boye talar om en verklighet när hon säger:

*Men en stor rättvisa ligger gömd på botten av tingen.
Alla har vi en nåd att vänta – en gåva som ingen rövar.*

Det är ofta en lång resa till denna insikt. För att uttrycka det hela konkret är utgångspunkten för denna resa mot insikt de där plågsamma händelserna i varje liv som vi utan minsta tvekan skulle ha tackat nej till om vi hade fått frågan först. Men den frågan får vi inte. Vi ställs inför fullbordat faktum. Ovälkomna sjukdomsdiagnoser, anhörigas plötsliga död, olyckor ja listan på vad som kan skaka en människa i grunden och vända upp och ner och ut och in på hennes tillvaro är strängt taget hur lång som helst.

Och när sådant händer tvingas vi falla tillbaka på våra inre resurser. De vi har, men framförallt de vi skulle kunna ha. Det är som att vårt oblida öde trycker oss över gränsen för vår förmåga att härbärgera och ge mening åt det lidande som vi är mitt uppe i. Vi sliter kanske vårt hår i förtvivlan och självömkan eller riktar missfirmande eder mot jordiska och himmelska makter som vi ser som skyldiga. En verksamhet som kan pågå länge och väl. I årtal, ja decennier. Det hela kan stelna i bitterhet. Och då är det inte tal om ett gott liv utan ett orättvist öde har drabbat en person som anser sig vara värd något annat.

Den som fastnar i denna hållning har hamnat i en existentiell fälla. Det lidande som skulle kunna ha lett till att hjärtats port öppnats för insikten om livets djupaste mysterier, dvs. mysterierna rörande försakelsens och kärlekens makt och försoningens möjlighet stelnar i ett bittert fasthållande vid bilden av att man drabbats av en tragedi som aldrig kan genomlysas av just kärlek och försoning. Denna hållning är i sig en tragedi, en livsfilosofisk tragedi som gör att det lidande som livet erbjuder inte kan omsättas i en livsvis mognadsutveckling.

Detta är förstås lätt att säga. Och jag förnekar inte på något sätt svårigheterna förknippade med att förvandla lidande till livsvisdom. Historien och nuet visar sådana hjärtskärande exempel på vilka lidanden som kan drabba oss människor att det kan betraktas åtminstone som provokativt eller rent av hänsynslöst att alls påstå eller antyda att t.o.m. det svårast tänkbara lidande inte behöver leda till bitterhet och hat utan kan omvandlas till livsvisdom och kärlek.

Men samtidigt är det viktigt att påpeka att det bakom sådana omdömen finns en outtalad livsfilosofisk tro med innebörden att tillvaron fungerar så att människan är dömd till bitterhet under trycket av meningslöst och obegripligt svårt lidande. En livsfilosofisk ståndpunkt som kan uttryckas tydligare i tesen att vi lever i en tillvaro där kärleken fläckvis har makt, men att den står sig slätt inför vissa typer av meningslöst och obegripligt svårt lidande, och att den därför ytterst sett är maktlös. Den har inte sista ordet. Meningslösheten och ondskan kan nå dimensioner inför vilka kärleken är oåterkalleligt hjälplös.

Denna tro har stor makt bland oss människor. Känslomässigt är det också mycket lätt att inta ståndpunkten att det finns svårt och meningslöst lidande som inte går att nå med försakelsens, kärlekens och försoningens kraft. Men om man ser det på ett mer filosofiskt plan är den aktuella tron djupt bekymmersam. Visst kan man som intellektuell cyniker hävda att det bara är vanlig realism att hävda att hat och bitterhet emanerande ur meningslöst och obegripligt lidande är en

starkare kraft än kärleken. Men detta omdöme är någonting mer än ett uttalande baserat på empiriska realiteter. Det är en livsfilosofisk och metafysisk tes om verklighetens natur som kan vara mer eller mindre önskvärd till sina konsekvenser. För en av de centrala roller som livsfilosofiska och metafysiska teser om livets, tillvarons och människans yttersta natur, mening och mål har är att de motiverar och rättfärdigar olika typer av mänskliga förhållningssätt och handlingar.

Därför är det ingen filosofisk sinkadus att medvetet eller omedvetet bekänna sig till tron att när det kommer till kritan så är kärleken svagare än hatet, bitterheten och meningslösheten. Det sätt på vilket världen ser ut och fungerar är i själva verket ett plågsamt vittnesbörd om att vi oavsett vår tendens till skönmålande vältalighet när det gäller våra motiv styrs av denna bekännelse i en förfärande stor utsträckning. Tron på kärlekens svaghet och begränsade räckvidd är en tro som omöjliggör det verkligt goda livet eftersom den inte bara direkt eller indirekt används för att rättfärdiga handlingar präglade av allt från hat, grymhet och hämnd till misstänksamhet och allmän småaktighet utan den hör också samman med uppfattningen att den verkliga nyckeln till det goda livet är ett uttryck för verklighetsfrämmande idealism.

Från mitt perspektiv är emellertid det filosofiska och existentiella fundamentet för det verkligt goda livet tron att tillvaron är sådan att kärleken har sista ordet om vi så själva vill. En tro vars styrka och djup prövas och utvecklas när vi möter de mörka och oönskade hoten mot den gestaltning av det goda livet som vi kanske har lyckats åstadkomma på livets ytplan. Allt såg så bra ut och så kom det som raserade idyllen. Det där vedervärdiga händelse som vi skulle ha tackat nej till om vi hade fått frågan först.

Det är i dessa ögonblick som djupet i vår sanna mänsklighet prövas. Det är i dessa smärtans ögonblick som porten till livets djupaste mysterier kan öppnas. De mysterier som rör försakelsens, kärlekens och försoningens kraft. De mysterier som gör att vi inte behöver blockera eller förtränga medvetenheten om livets korthet, skörhet och förgänglighet för att tycka oss leva ett gott liv. De mysterier som gör att vi trots de tragiska och idyllraserande inslagen i våra liv har den existentiella styrka som gör att vi kan följa kärlekens väg fram till den punkt för försakelse och försoning där vi upptäcker en livsmening som håller inför döden.

I en del öron låter kanske detta väl krävande, och i andra låter det rent av som rosenröda fantasier medan det i ytterligare andra låter högtidligt och måhända alldeles för filosofiskt och abstrakt. Men det jag har försökt uttrycka är egentligen konkret och enkelt. Det är en beskrivning av en väg, kärlekens väg. Att våga gå den är svårt, inte därför att det är teoretiskt krävande utan för att vårt tvivel på kärlekens makt är så ingrott och oss så kärt att vi paradoxalt nog ogärna vill ge upp det. Att anträda kärlekens väg kräver därför ett blottställande mod. Och när man väl börjat följa denna väg krävs egentligen bara lydnad mot en enda inre regel. Att aldrig sluta söka vägar ur de inre tillstånd av bitterhet, hat (inklusive självhat) och andra mörka och självömkande tanke- och känslomönster som vi kan försätta oss själva i när vi möter det vi uppfattar som meningslöst och obegripligt lidande. För om vi upphör med detta inre arbete

accepterar vi illusionen om att kärleken är maktlös. Då tar åtminstone fläckvis ett inre mörker makten över oss och våra handlingar tar form i detta inre mörkers skugga. Så gör vi oss delaktiga i mänsklighetens fortgående återskapande av olika mardrömmar som verkar bekräfta det kloka i tron på kärlekens maktlöshet. Och detta är definitivt inte sättet att nå fram till och gestalta det verkligt goda livet, oavsett hur lyckade våra liv åtminstone stundtals förefallit vara i det yttre.

Min sammanfattande slutsats efter dessa måhända vindlande resonemang är att vår tid präglas av en fortsatt jakt på det goda livet i det yttre. Denna jakt bär många av desperationens kännemärken för någonstans inser vi i den välbeställda delen av världen att vi har större möjligheter än någonsin att leva det goda livet. De yttre möjligheterna finns i övermått. Men vi fortsätter att vara missnöjda, och förstår inte hur vi skall gestalta ett gott liv. Det goda livet blir som en rebus eller gåta utan lösning. Vi prövar rastlöst än det ena än det andra i det yttre, och allt visar sig vara lika obeständigt. Men då och då erbjuder oss livet ändå lösningar på gåtan. Vi får glänta på förlåten. I ett av livets gyllene ögonblick eller i den djupaste vända när det egna livsupplägget brister får vi en vision av den inre väg – kärlekens väg – som vi måste följa för att vi skall kunna gestalta ett gott liv. Ett liv genomsyrat av en mening som håller inför dödens existens. Ett liv som gör det möjligt att dö nöjd.

II. Nytt seminarium på Hillesgården

Så var det då dags för ett nytt seminarium på Hillesgården (www.hillesgarden.se). Den här gången är det ett da capo på ett mycket lyckat seminarium som hölls hösten 2004 kring min då nyutgivna bok ... *men vad går det ut på egentligen – livet alltså*.

Seminarier äger rum söndagen den 29 januari 2006, kl. 09.00-16.00. Kostnaden är 975:- inklusive lunch och fika och ett ex av ... *men vad går det ut på egentligen – livet alltså*. Anmälan görs till Hillesgården på telefon 0435-215 30.

Som bilaga till nyhetsbrevet bifogas en [pdf-fil](#) med all väsentlig information om seminariet.